

Yhteiskuntavastuu

Arvot ja toimintatavat luovat perustan vastuulliselle toiminnalle

Stockmannin perusarvot sekä johtamis- ja toimintatavat luovat perustan vastuulliselle toiminnalle. Vastuullisuus on yksi Stockmann-konsernin kuudesta perusarvosta, ja yhteiskuntavastuu on osa Stockmannin normaalia pitkäjänteistä toimintaa. Stockmannin yhteiskuntavastuu painottuu erityisesti omaan henkilöstöön ja ympäristöön, tuoteturvallisuuteen sekä vastuullisen tuontikaupan edistämiseen.

Yhteiskuntavastuun toteuttamista ja siihen liittyvää kehitystyötä konsernissa ohjaa yhteiskuntavastuun ohjausryhmä, jota johtaa toinen konsernin varatoimitusjohtajista. Ohjausryhmässä on edustajat kaikista liiketoimintayksiköistä. Ryhmä on koordinoiva asiantuntijaorganisaatio, jonka tehtävänä on edistää Stockmannin johtoryhmän vahvistaman yhteiskuntavastuun tavoitetilan ja vahvistettujen politiikkojen toteutumista liiketoimintayksiköissä. Ohjausryhmä valmistelee ja päivittää yhteiskuntavastuun periaatteita ja politiikkoja johdon käsiteltäväksi, ylläpitää keskustelua vastuullisesta toiminnasta ja sen painopisteistä, vastaa raportointiaineiston hankinnasta sekä arvioi vastuullisen toiminnan toteutumista konsernissa.

Käytännön tasolla vastuullisuuden seuranta toteutuu mm. erilaisilla taloudellisilla sekä ympäristö- ja sosiaalisen vastuun mittaristoilla, ympäristöjärjestelmillä ja ympäristölainsäädäntökatsauksilla, tuotteiden ja palvelun laatusurannalla sekä tavarantoimittajaketjun auditoinneilla. Seuranta ja kehittämistä tapahtuu myös kansallisissa ja kansainvälisissä alan yhteisöissä ja järjestöissä, joiden toimintaan Stockmann aktiivisesti osallistuu.

Raportin rajaukset

Stockmann julkaisee nyt seitsemännen kerran yhteiskuntavastuuosion vuosikertomuksessaan. Stockmann haluaa viestiä avoimesti yhteiskuntavastuustaan sidosryhmilleen. Vuosikertomuksen yhteiskuntavastuuosion lisäksi tietoa on Stockmannin internet-sivuilla, intranetissä ja henkilöstölehdissä. Lindex teki vuoden 2007 toiminnastaan erillisen yhteiskuntavastuuraportin, joka on luettavissa Lindexin internet-sivuilla www.lindex.com. Vuoden 2008 raportti julkaistaan keväällä 2009.

Raportointi kattaa koko konsernin toiminnan. Taloudelliset tunnusluvut ovat lakisääteisestä kirjanpidosta, ja monet ympäristövastuun tunnusluvut varmennetaan ISO 14001 -sertifiointien yhteydessä. Tunnuslukujen laskennassa on käytetty samoja periaatteita kuin edellisinä raportointivuosina.

Stockmann noudattaa kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjetta ympäristöasioiden kirjaamisesta, laskemisesta ja esittämisestä osana tilinpäätöstä. Kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -mittaristoa on käytetty soveltuvin osin valitsemalla Stockmannin toiminnan kannalta olennaisimmat mittarit. Jäsentely noudattaa GRI:n käyttämää kolmipilarimallia, jossa vastuullisuutta tarkastellaan taloudellisen vastuun, sosiaalisen vastuun ja ympäristövastuun näkökulmasta.

Uudet säännökset

Yhteiskuntavastuullisen toiminnan kehittäminen jatkui vuoden 2008 aikana suunniteltujen ja vahvistettujen linjausten

YHTEISKUNTAVASTUUN MERKITTÄVIÄ TAPAHTUMIA STOCKMANN-KONSERNISSA

- 1991 Tavarataloryhmässä käynnistyi konsernin ensimmäinen ympäristöprojekti.
- 1992 Stockmannin Sesto-päivittäistavarakaupoissa vietettiin ympäristön teemavuotta.
- 1994 Stockmann julkaisi ensimmäisen kerran ympäristöarvonsa.
- 1996 Stockmannin autoryhmä oli pilottina Autoalan Keskusliiton ympäristöohjelmassa.
Sestoissa vietiin läpi ympäristötoiminnan kehittämisprojekti vuosina 1996–1999.
- 2000 Stockmann oli mukana perustamassa sähkö- ja elektroniikkaromun kierrätystä hoitavaa SER-Tuottajayhteisö ry:tä.
- 2001 Helsingin tavaratalolle valmistui koko tavaratalon kattava ympäristöjärjestelmä.
Stockmann liittyi Keskukskauppakamarin vastuullisen tuontikaupan verkostoon.
- 2002 Stockmann lisäsi merkittävästi panostustaan yhteiskuntavastuuasioissa käynnistämällä konserninlaajuisen yhteiskuntavastuuprojektin.
Stockmannin hallituksen hyväksymä konsernin uusi ympäristöpolitiikka julkaistiin.
Vuoden 2002 vuosikertomukseen sisältyi ensimmäisen kerran yhteiskuntavastuuosa.
- 2003 ISO 14001 -ympäristösertifikaatti Stockmannin Suomen tavarataloketjulle.
- 2004 Vastuullisuus vahvistettiin yhdeksi Stockmannin perusarvoista.
- 2005 Stockmann liittyi eurooppalaiseen auditointiyhteistyöorganisaatioon BSCI:hin.
Yhteiskuntavastuun suunnitteluprojekti. Yhteiskuntavastuun tavoitetila hyväksyttiin konsernin johtoryhmässä.
- 2006 Stockmann hyväksyttiin eurooppalaiseen Kempen SNS Smaller Europe SRI -nimiseen kestävän kehityksen indeksiin.
- 2007 Stockmann oli mukana Vietnamiin suuntautuneessa kehitysyhteistyöhankkeessa, jossa tavarantoimittajia auditointiin BSCI-mallin mukaisesti.
Osallistuminen LTT-tutkimus Oy:n yhteiskuntavastuuraportointikatsaukseen.
- 2008 Lindexin ja muiden liiketoimintayksiköiden yhteiskuntavastuun toimintamallien integroiminen ostotoiminnassa.
Helsingin tavaratalossa otettiin käyttöön sähköenergiaa käyttävän talokohtaisen jäähdytyksen tilalle ekotehokkaampi kaukokylmäjärjestelmä.

TALOUDELLISIA TUNNUSLUKUJA

		2008	2007	2006
Liikevaihto	milj. euroa	1 878,7	1 398,2	1 300,7
Liikevoitto	milj. euroa	121,9	125,2	129,5
Voitto ennen veroja	milj. euroa	71,7	119,4	128,9
Osingot	milj. euroa		75,2	72,1
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle*	milj. euroa	38,0		
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi**	milj. euroa	23,3		
Välittömät verot	milj. euroa	32,7	31,1	24,3
Materiaali- ja palveluhankinnat	milj. euroa	971,7	791,2	773,6
Palkat ja palkkiot	milj. euroa	279,8	181,9	167,9
Eläkekulut	milj. euroa	32,0	26,3	24,4
Henkilöstökulut	milj. euroa	38,7	15,8	12,3
Henkilöstön koulutusmenot (ilman välittömiä palkkakustannuksia)	milj. euroa	1,0	1,2	1,2
Henkilöstö keskimäärin		15 669	11 161	10 069
Osa-aikaisen henkilökunnan määrä, keskimäärin		8 386	5 182	4 729
Osakkeenomistajien määrä		42 888	39 137	40 198
Myönnetyt lahjoitukset	milj. euroa	0,04	0,1	0,1
Saadut työllistämistuet	milj. euroa	0,2	0,3	0,3

* Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle. Osinkoehdotus on 0,62 euroa/osake.

** Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle hallitukselle annettavaksi valtuutukseksi maksaa harkintansa mukaan osinkoa enintään 0,38 euroa osakkeelta myöhemmin vuoden 2009 aikana, jos Stockmannin taloudellinen tilanne tukee osingon maksua.

mukaisesti. Vuoden aikana ympäristösäännöksissä tapahtui muutoksia, jotka vaativat seuranta- ja käytännön toteuttamisen suunnittelua ja valmistautumista.

Paristoja ja akkuja koskeva tuottajavastuu tuli voimaan Suomessa syyskuussa 2008 valtioneuvoston asetuksella paristoista ja akuista 422/2008. Paristoja ja akkuja myyvät liikkeet ovat nyt velvollisia ottamaan kuluttajilta vastaan käytöstä poistettuja paristoja ja akkuja. Paristojen ja akkujen tulee myös täyttää asetuksessa määritellyt vaatimukset.

Valtakunnallinen pantillisten kierrätysmuovipullojen palautusjärjestelmä käynnistyi Suomessa tammikuussa 2008. Järjestelmä perustuu lakiin eräiden juomapakkausten valmisteverosta ja valtioneuvoston asetukseen eräiden juomapakkausten palautusjärjestelmästä. Panimot ja kaupan yritykset perustivat järjestelmää toteuttamaan Suomen Palautuspakkaus Oy:n (PALPA). Kierrätysjärjestelmän perusideana on kattavuus: kaikenlaiset juomapakkaukset kierrätetään. Järjestelmän tarkoituksena on vähentää jätteen syntymistä ja joutumista kaatopaikalle tai energiakäyttöön.

Stockmann toimii EU:n sivutuoteasetuksen toimeenpanossa kansallisten viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti, mikä tällä hetkellä tarkoittaa raakojen eläinperäisten ja muiden eläinperäisten jätteiden määrien tilastoimista ja ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle (EVIRA). Sivutuoteasetuksen tavoitteena on suojata kansanterveyttä ja eläinten terveyttä luomalla vaatimukset eläimistä saataville sivutuotteille, jotka saattavat sisältää taudinaiheuttajia.

EU:n REACH-kemikaaliasetus (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals, EY N:o 1907/2006) tuli voimaan 1.6.2007. Valmisteilla on myös asetus kemikaalien yhdenmukaistetun luokitus- ja merkintäjärjestelmän (GHS) toimeenpanosta. Stockmann-konsernin liiketoimintayksiköt vaativat tavarantoimittajiltaan, että tuotteet täyttävät kaikki REACH-asetuksen vaatimukset. Tuotteet eivät mm. saa sisältää erityistä huolta aiheuttavien aineiden listalla olevia aineita

yli 0,1 prosenttia eivätkä kiellettyjä ja rajoituksen alaisia aineita yli rajoitusten. Tuotteiden käyttöturvallisuustiedotteet tallennetaan keskitetysti intranettiin myymälöiden käyttöön ja tarvittaessa kuluttajille annettaviksi. Myymälät on myös ohjeistettu vastaamaan kuluttajien mahdollisiin kysymyksiin tuotteiden sisältämistä kemiallisista aineista.

Asiakasturvallisuuden varmistamiseksi Stockmann seuraa EU:n tuotevirheilmoituksia niin elintarvikkeiden osalta (nk. RASFF-ilmoitukset) kuin muiden kulutustavaroiden osalta (RAPEX-ilmoitukset). Edellä mainitut tuotevirheilmoitukset kattavat sekä EU:n sisäisen kaupan että EU:n ulkopuolelta tuodut tuotteet ja tarvikkeet, ja niiden tarkoituksena on tiedottaa mahdollisimman nopeasti kuluttajien terveydelle ja turvallisuudelle vaaraa aiheuttavista tuotteista. Vähittäiskaupan vastuu tuotteiden markkinoille pääsyn estämisessä on keskeinen. Myös Stockmann oli mukana eräiden virheellisten tuotteiden vetämisessä pois markkinoilta.

Ensiluokkainen asiakaspalvelu ja hyvä asiakastytyväisyys ovat tärkeitä Stockmannille. Stockmann käy aktiivista vuoropuhelua asiakkaidensa kanssa ja vastaanottaa vuosittain kymmeniätuhansia kirjallisia asiakaspalautteita, minkä lisäksi myymälät vastaanottavat päivittäin palautteita asiakkailta. Asiakkaat ja kuluttajat ovat entistä kiinnostuneempia myös Stockmannin ympäristöasioiden hoidosta ja haluavat tietoa siitä. Stockmannin asiakaspalauttejärjestelmässä käsitellään myös ympäristöasioihin liittyvät kyselyt.

Taloudellinen vastuu

Taloudellisella vastuulla tarkoitetaan vastaamista omistajien tuotto-odotuksiin, pysyvien työpaikkojen tarjoamista henkilökunnalle, uusien työpaikkojen luomista, verojen maksua sekä ylipäänsä taloudellisen hyvinvoinnin tuottamista yhteiskuntaan. Tätä hyvinvointia vähittäiskauppa on osaltaan luomassa. Stockmann on merkittävä työnantaja ja veronmaksaja, huomattava tuotteiden ostaja, rakennuttaja, investoija sekä

yhteistyökumppani. Kilpailukyky ja hyvä taloudellinen tulos luovat mahdollisuuden panostaa henkilöstön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kehitykseen. Yhteiskunnallisesti vastuullinen toiminta puolestaan luo vahvan perustan yrityksen taloudelliselle kasvulle.

Stockmann on mukana hollantilaisten sijoitusyhtiöiden Kempen Capital Managementin ja SNS Asset Managementin kestävä kehityksen Kempen SNS Smaller Europe SRI -indeksissä. Indeksiin kuuluvien yritysten katsotaan liiketoiminnassaan täyttävän korkeat eettiset, sosiaaliset ja ympäristönsuojelliset kriteerit.

Stockmann lahjoittaa vuosittain rahaa yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Lahjoitusten tavoitteena on tukea sivistystä, kulttuuria, yhteiskunnallisia hankkeita ja hyväntekeväisyyttä sekä edistää lääketieteellistä ja muiden tieteenalojen tutkimusta.

Ympäristövastuu

Liiketoimintayksiköiden ympäristötyö pohjautuu Stockmannin hallituksen hyväksymään konsernin ympäristöpolitiikkaan. Ympäristöpolitiikkansa mukaisesti Stockmann on sitoutunut edistämään ja tukemaan kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista liiketoiminnassaan.

Tuotteiden maahantuojan roolissa Stockmann on tuottajavastuussa eli velvollinen järjestämään tuotteidensa jätehuollon ja kierrätyksen kustannuksellaan. Tuottajavastuunsa konserni on hoitanut liittymällä tuottajayhteisöihin, jotka puolestaan käytännön tasolla vastaavat maanlaajuisesti käytöstä poistuneiden tuotteiden keräyksestä, kierrätyksestä ja muusta jätehuollosta. Pakkausalan ympäristörekisteri PYR Oy vastaa pakkausten ja pakkausjätteen keräyksestä ja kierrätyksestä ja SER-Tuottajayhteisö ry (SERTY) puolestaan sähkö- ja elektroniikkatuotteiden sekä kannettavien akkujen ja paristojen kierrätyksestä. Kuluttajat voivat palauttaa käytöstä poistetut tuotteet näiden tuottajayhteisöiden ylläpitämiin keräyspisteisiin veloittamatta.

Tavarataloryhmä

Stockmannin Suomen tavarataloketjulla on sertifioitu ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä. Sertifioitu ympäristöjärjestelmä takaa, että ympäristöasiat otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon. Päämääränä on pienentää ympäristökuormituksia mm. kiinnittämällä huomiota jätteiden synnyn ennaltaehkäisyyn ja kierrättämällä niitä, tehostamalla energiankäyttöä sekä ottamalla ympäristötekijät huomioon hankinta- ja valikoimapäätöksissä. Tavaratalojen ympäristöjärjestelmät rakennettiin ja sertifioitiin vuosina 2002–2003. Nykyinen sertifikaatti on voimassa lokakuuhun 2009 asti. ISO 14001 -sertifikaatti on vapaaehtoinen ja osoittaa, että Stockmann-tavaratalot kehittävät toimintaansa ympäristön hyväksi yli laissa vaaditun vähimmäistason.

Bureau Veritas Certificationin myöntämä ISO 14001 -sertifiointi kattaa Stockmannin kotimaan tavaratalojen ja Aka-teemisen Kirjakaupan myymälöiden toiminnot sekä tavarataloryhmän yhteiset osto- ja varastotoiminnot Helsingin Pitäjänmäellä. Sertifioitujen toimintojen piirissä työskentelee lähes 5 000 henkilöä. Sertifikaattiin liittyviä sisäisiä ja ulkoisia määräaikaisarviointeja tehdään vuosittain. Niissä todennetaan, täyttääkö toiminta standardin vaatimukset. Vuoden

↑ Lindexin tuotteet kulkevat nyt myymälöihin kokoontaitettavissa muovilaatikoissa, jotka kestävät vähintään 45 käyttökertaa ja voidaan lopuksi kierrättää.

2008 aikana suoritettiin sisäiset auditoinnit kaikissa tavarataloissa ja Pitäjänmäen toimisto- ja varastotiloissa sekä ulkoiset auditoinnit Helsingin, kauppakeskus Jumbon, Turun, Tampereen ja Oulun tavarataloissa sekä Pitäjänmäen toimisto- ja varastotiloissa.

Tavaratalojen ympäristöjärjestelmiä luotaessa on tunnistettu keskeiset ympäristönäkökohdat, laadittu ohjeet menettelystä ympäristöasioissa ja asetettu päämäärät. Vastuu ohjeiden mukaisesta toiminnasta on kaikilla organisaatiotasolla. Ympäristöjärjestelmien myötä on kehitetty myös ympäristövaikutusten seuraamisen mittarit. Tuloksia ja tavoitteiden mukaista toimintaa arvioidaan vuosittain pidettävissä johdon katselmuksissa.

Asiakaspalautteen perusteella asiakkaat kokevat erilaiset kassivaihtoehdot hyvin merkittäviksi ympäristön kannalta. Eri kassimateriaalien ympäristövaikutuksia onkin selvitetty laajasti sekä Stockmannin omassa hankinnassa että ulkopuolisten organisaatioiden toimesta. Kertakäyttöisille kasseille (muovi- ja paperikassit) on vaikea löytää ympäristövaikutuksiltaan parasta materiaalia – kaikilla on omat positiiviset ja negatiiviset vaikutuksensa. Toistaiseksi parhaana ratkaisuna pidetäänkin polypropeenista valmistettua kestokassia, jonka ympäristövaikutuksia ilmaiseva MIPS-luku (Material Input per Service unit) on pitkäaikaisessa käytössä erittäin alhainen. Stockmann tarjoaa Suomessa ja Baltiassa asiakkailleen vaihtoehtona nonwoven-polypropeenista valmistettua kestokassia.

Osana tavaratalojen jätteen synnyn ehkäisemiseen tähtäävää työtä Suomen tavaratalojen Herkku-osastoilla ja muissa valmisruokia myyvissä pisteissä on jo vuodesta 2005 käytetty biohajoavia BioWare-annosrasioita. Myös leivosrasiat on korvattu ympäristöystävällisellä kompostoituvalla rasiolla kaikissa tavarataloissa. Stockmann Herkun laaja valikoima tarjoaa runsaasti luomu- ja Reilun Kaupan tuotteita, ja tavarataloissa on myynnissä myös ympäristömerkittyjä tuotteita.

Lindex

Lindex on jo vuodesta 1995 lähtien panostanut ympäristökysymyksiin. Lindexin ympäristötyö perustuu ISO 14001 -standardin periaatteisiin.

Lindex ponnistelee vähentääkseen pakkausten käyttöä ja lisätäkseen mm. vaateripustimien, pakkausten ja somistusmateriaalien kierrätystä. Pakkauksiin valitaan mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia materiaaleja, ja myös tavaran-toimittajille asetetaan materiaalivalintoja koskevia vaatimuksia. Kun sekoitemateriaalien käyttöä vältetään niin paljon kuin mahdollista, asiakkaiden on helpompi lajitella pakkausjätteet. Vuonna 2008 otettiin käyttöön uusi muovilaatikko, jota käytetään tavaroiden kuljetuksessa jakelukeskuksesta Lindexin liikkeisiin. Laatikko on kokoontaitettava, ja se kestää vähintään 45 käyttökertaa. Laatikoiden muovi on kierrätyskelpoista. Uusien palautuslaatikoiden ansiosta aaltopahvin käyttö väheni yli 50 prosenttia vuodessa.

Menettelyohjeessaan Lindex määrittelee mm. jätteiden käsittelyä ja vedenpuhdistusta koskevat vaatimukset ja edellyttää tavaran-toimittajien noudattavan vaatteiden valmistusmaiden ympäristölakeja. Lindex vaatii myös, että kaikkia kemikaaleja käsitellään turvallisesti vaarantamatta tehdastyöläisten terveyttä ja ympäristöä.

Vuonna 2008 Lindexillä lisättiin ekologisten tuotteiden määrää. Tavoitteena oli tuottaa vähintään miljoona ekologista tuotetta vuoden aikana, ja tämä tavoite saavutettiin. Kaikilla Lindexin osastoilla (lastenvaatteet, naisten vaatteet ja alusvaatteet) on tarjolla ekologisia tuotteita. Jotta asiakkaiden olisi helppo löytää nämä tuotteet, ne on merkitty erityisellä Organic by Lindex -etiketillä.

Ekologisia tuotteita on kahta eri tyyppiä. Toiseen ryhmään kuuluvat luomupuuvillasta valmistetut vaatteet. Niiden puuvillan tuotantoa valvoo kansainvälinen sertifiointielin Control Union, joka käyttää Organic Exchange -standardia. Tämä standardi takaa, että viljelyssä ei käytetä kemiallisia torjunta-aineita, geenimuunneltuja kasveja tai keinolannoitteita. Toisen ryhmän muodostavat EKO Sustainable Textile -merkinnällä

varustetut vaatteet. Myös se on Control Unionin valvoma standardi. Tämän standardin mukaiset vaatteet sisältävät vähintään 95 prosenttia luomupuuvillaa, ja lisäksi standardi asettaa vaatimuksia koko valmistusprosessille, mm. värjäykselle ja painatukselle. Ekologisia vaatimuksia asetetaan myös langoille ja vaatteiden yksityiskohdille, kuten napeille ja vetoketuille.

Hobby Hall

Hobby Hallin ympäristövastuu korostuu erityisesti pakkaus- ja luettelomateriaalivalinnoissa. Yhtiö hankkii ja kuluttaa vuosittain merkittävän määrän pakkausmateriaaleja. Vuonna 2008 Hobby Hall lähetti noin 17 miljoonaa kuvastoa ja 1,5 miljoonaa pakettia asiakkailleen. Kaikki kuvastot ja pakkausmateriaalit on valmistettu ympäristöystävällisistä materiaaleista, ja ne ovat kierrätyskelpoisia. Materiaalintoimittajille asetetaan vaatimuksia, ja erilaisia pakkausmateriaalivaihtoehtoja selvitetään aktiivisesti. Kaikilta materiaalintoimittajilta on saatu ympäristöselvitykset, ja valmistajan vaihtuessa selvitykset uusitaan. Pakkausmateriaaleissa käytetään myös uusiomateriaaleja. Kanta-asiakaskuvastojen postituksissa on luovuttu kuorista ja saatekirjeistä. Osa kuvastoista painetaan kevyemmälle paperille.

Hobby Hallin verkkokaupan osuus oli vuonna 2008 jo 60 prosenttia etämyynnistä (57 prosenttia vuonna 2007). Verkkokaupan osuuden uskotaan kasvavan edelleen erityisesti Baltiassa. Verkkokaupan osuuden kasvaminen vähentää osaltaan etäkaupan ympäristökuormitusta, koska tavarat tilataan sähköisesti kuponkien lähettämisen sijasta. Verkkokaupan kasvaessa myös tuotteiden tarjonta siirtyy yhä enemmän internetiin.

Hobby Hallin pääkonttori muutti syksyllä 2008 uusiin vuokratiloihin Helsingin Oulunkylään. Vastavalmistuneen toimipisteen suunnittelu- ja rakennusvaiheissa on otettu huomioon energiatehokkuusvaatimukset, ja kiinteistössä noudetaan tehokkaita nykyaikaisia kierrätyskäytäntöjä.

Hobby Hallin varastotoiminnot on keskitetty Viinikkalan logistiikkakeskukseen. Hobby Hall on jo monen vuoden

JÄTEHUOLTOTILASTOT tonnia

	Tavaratalot, Suomi			Tavaratalot, ulkomaat			Lindex*			Hobby Hall*			Seppälä**			Yhteensä**		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Hyödynnettävä jäte																		
Energiajäte	1 185	1 233	1 275	-	1	0	24			55	59	55	23	28	28	1 286	1 320	1 358
Aaltopahvi	1 783	1 945	1 924	443	502	292	1 141			319	290	328	370	350	319	4 056	3 087	2 862
Paperi	205	183	183	-	-	-	6			32	29	31	56	47	43	298	259	256
Kalvomuovi, lasi	71	33	12	-	28	25	0			0	16	13	4	-	-	75	77	50
Metalli	37	38	40	0	0	0	1			6	8	10	-	-	-	44	46	50
Biojäte	1 917	1 754	1 769	158	95	77	-			9	10	10	15	15	14	2 099	1 873	1 870
Kaatopaikkajäte																		
Sekajäte	362	357	332	3 608	3 176	2 614	3			20	29	9	9	9	8	4 001	3 570	2 962
Ongelmajäte	5	9	5	-	-	-	-			2	1	-	0	0	1	6	9	6
Yhteensä	5 565	5 552	5 540	4 209	3 800	3 009	1 174	-	-	442	440	455	476	449	412	11 865	10 241	9 415
Hyötykäyttö, %	93	93	94	14	16	13	100			95	93	98	98	98	98	66	65	68

Kohdissa, joista ei ole ollut saatavilla tarkkaa tietoa, määrä on arvioitu. Hyötykäyttö, % = hyödynnettävät jätteet / jätteet yhteensä x 100.

Hyötykäyttö = materiaalin kierrätys ja sen energiasisällön hyödyntäminen.

* Lindexin luvut kattavat pääkonttorin sekä Partillen toimiston ja jakelukeskuksen Ruotsissa. Hobby Hallin luvut kattavat Suomen toiminnot, eivät kuitenkaan uutta pääkonttoria.

Seppälän luvut kattavat pääkonttorin ja logistiikkakeskuksen.

** Vuodet 2006–2007 ilman Lindexiä.

ENERGIANKULUTUS

	Sähkö (MWh)			Lämpö (MWh)			Vesi (m ³)		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Tavarataloryhmä, Suomi	58 318	61 224	58 323	18 554	19 073	21 304	113 987	119 253	116 283
Tavarataloryhmä, ulkomaat	30 524	31 615	23 517	10 990	12 148	4 485	74 676	75 697	58 867
Lindex*	2 228			372			1 360		
Hobby Hall*	3 871	4 553	4 179	3 101	3 321	3 166	2 830	3 381	3 296
Seppälä*	1 054	1 153	1 318	1 226	753	799	1 927	2 191	2 120
Muut	806	839	937	579	328	775	729	783	805
Yhteensä	96 801	99 384	88 274	34 821	35 623	30 528	195 509	201 305	181 371

* Lindexin luvut kattavat pääkonttorin sekä Partillen toimiston ja jakelukeskuksen Ruotsissa. Hobby Hallin luvut kattavat Suomen toiminnot, eivät kuitenkaan uutta pääkonttoria. Seppälän luvut kattavat pääkonttorin ja logistiikkakeskuksen.

Stockmannin hiilidioksidipäästöt vuonna 2008 ovat arviolta n. 33 100 tonnia.

ajan onnistunut vähentämään varastolla käytettävän pakkausmateriaalin, etenkin pahvin, määrää. Se on ollut mahdollista lisäämällä tuotteiden lähettämistä toimittajan käyttämissä pakkauksissa ja yhteenpakkaamista useamman tuotteen tilauksissa. Vuoden 2008 aikana on tuotteiden keräilyprosesseja varastossa tehostettu, mikä on merkittävästi lisännyt tuotteiden yhteenpakkaamista. Parantunut yhteenpakkaamisaste on vähentänyt pakettien määrää, jolloin tuotteiden pakkaaminen, käsittely ja kuljettaminen on tehostunut, mikä osaltaan on vähentänyt ympäristöhaittoja. Hobby Hallilla ei ole omaa kuljetuskalustoa, vaan ulkopuoliset palveluntuottajat toimittavat kaikki lähetykset asiakkaille.

Myös jätteiden lajittelu ja kierrätys on yksi Hobby Hallin ympäristötyön keskipisteistä. Ympäristökuormitusta on viime vuosien aikana pienennetty edelleen jätepuristimien tehokkaammalla hyödyntämisellä. Vuonna 2004 pahvipuristin tuotti yhdellä tyhjennyksellä 1,5 tonnia jätettä, ja vuonna 2008 sama puristin tuotti keskimäärin 4,6 tonnia jätettä kerralla. Puristimien tehokkaampi käyttö säästää huomattavasti jätteen kuljetuskustannuksia ja ympäristöä. Lajittelun tehokkuutta seurataan, ja sen hyvän tason säilyttämiseksi annetaan henkilöstölle säännöllisesti ympäristökoulutusta.

Valtakunnallinen sähkö- ja elektroniikkaromun kierrätys etämyynnin yhteydessä toimii hyvin. Käytäntö, jossa asiakkailta uuden laitteen oston yhteydessä vastaanotetaan vanhat sähkö- ja elektroniikkaromut, kattaa koko etämyynnin Suomessa sekä kaikki Hobby Hallin myymälät, Viron Tallinnan myymälä mukaan lukien.

Seppälä

Seppälän laajassa ketjussa ympäristönsuojelu on osa jokapäiväistä työtä, ja henkilöstön panos ympäristövastuun toteuttamisessa on olennainen.

Seppälä seuraa säännöllisesti kaikkien Suomen myymälöidensä lajittelu- ja kierrätysmahdollisuuksia. Valtaosa myymälöistä sijaitsee kauppakeskuksissa, joissa ympäristö- ja jätehuoltoasiat on otettu hyvin huomioon. Ulkomaisen myymäläverkoston laajentumisen myötä Seppälä on kartoittanut myös Baltian maiden ja Venäjän myymälöidensä kierrätys- ja lajittelumahdollisuudet. Ulkomaisten myymälöiden osalta lähtökohdiana on paikallisen lainsäädännön ja jätehuoltokäytäntöjen noudattaminen. Kartoituksesta kävi ilmi, että kaupakeskuksissa sijaitsevilla myymälöillä on kaikilla markkina-alueilla parhaat lajittelumahdollisuudet.

Myymälöille on laadittu lajittelu- ja kierrätysohjeet. Sekä pääkonttorissa että logistiikkakeskuksessa on järjestetty säännöllisesti lajittelukoulutusta osana itse kehitettyä toimistotyön ympäristöohjelmaa. Vuonna 2008 hankitulla ruuvipuristimella on pystytty vähentämään pahvin noutokerrat puoleen. Lajitteluaste on pääkonttorissa ja logistiikkakeskuksessa erinomainen, kun taas myymälöissä se vaihtelee riippuen kiinteistön antamista mahdollisuuksista.

Ympäristövastuu korostuu myös Seppälän suhteessa tavarantoimittajiin. Se on laatinut tavarantoimittajilleen yksityiskohtaiset yhteistyöohjeet, joissa käsitellään mm. tuotteiden pakkaamista ja kemikaalien käyttöä. Ohjeilla pyritään ehkäisemään tuotteiden ylipakkaamista, vaikuttamaan toimittajien pakkausmateriaalivalintoihin ja -tapoihin sekä torjumaan tiettyjen kemikaalien käyttöä. Yhteistyöohjeissa käsitellään lisäksi vastuullista tuontikauppaa ja Seppälän työskentelyä sen edistämiseksi.

Seppälä on tuonut markkinoille ympäristöystävällisen Ecologic by Seppälä -malliston, jonka kaikki tuotteet täyttävät Control Unionin valvoman kansainvälisen EKO Sustainable Textile -standardin vaatimukset. Mallistoon kuuluu yövaatteita naisille ja lapsille.

Jätehuolto ja energia

Stockmann-konsernin toiminnan merkittävimmät ympäristönäkökohdat liittyvät jätteisiin ja energiankulutukseen. Stockmannin aiheuttama välitön ympäristökuormitus on suhteellisen vähäinen. Vaikka oman toiminnan vaikutukset ympäristöön ovat pienet, parannetaan jatkuvalla kehitystyöllä, jätteiden lajittelulla sekä energiatehokkuuden parantamisella Stockmannin ympäristösuorituskykyä.

Yksi keskeisimpiä asioita Stockmannin liiketoimintayksiköiden ympäristönkuormituksen pienentämisessä on jätteiden lajittelu ja sen tehostaminen. Jätteet lajitellaan niiden syntysijoilla eli varastoissa, tavarataloissa ja myymälöissä. Lajiteltavia jätteitä Suomessa ovat energia-, bio-, seka- ja ongelmajäte, pahvi, paperi, pienmetalli sekä sähkö- ja elektroniikkaromu. Energia- ja biojätteet sekä paperit, pahvit ja metalli toimitetaan jätteenkäsittelylaitoksiin, ongelmajätteet ongelmajätelaitoksiin ja sekajätteet kaatopaikoille.

Kalvo- ja kutistemuovin erilliskeräyksen pilotoinnin perusteella todettiin, että tavarataloryhmässä kalvo- ja kutistemuovi puretaan suurelta osin pois tuotteista varastoilla, ja siksi tavarataloissa syntyy erittäin vähän muovijätettä.

Kokemusten perusteella päätettiin jatkaa keräilyä Pitäjänmäen varastossa ja kauppakeskus Jumbon tavaratalossa. Seppälässä aloitettiin vuonna 2008 kirkaan kierrätettävän muovin talteenotto, jolla vähennetään energiajakeen määrää.

Jätteiden hyötykäyttöaste on konsernin Suomen toiminnoissa korkea, 94 prosenttia. Ulkomaantoiminnoissa jätteiden hyötykäyttöaste on 33 prosenttia. Jätehuollon toiminnalle on asetettu vuotuiset tavoitteet, ja tuloksia seurataan säännöllisesti.

Liikepaikkojen erilaiset jätehuoltokäytännöt rajoittavat osittain mahdollisuuksia täysin yhtenäiseen jätehuoltoraportointiin. Kauppakeskuksissa toimivien myymälöiden ratkaisut ovat usein riippuvaisia keskusten jätehuoltojärjestelyistä, ja lisäksi kuntien jätehuoltomääräykset poikkeavat toisistaan. Konsernin ulkomaantoiminnoissa kierrätystä toteutetaan paikallisten säädösten ja kierrätysmahdollisuuksien mukaan. Tulevien vuosien haasteena onkin yhtenäistää kasvavan ulkomaantoiminnan jätehuoltokäytäntöjä ja niiden raportointia konsernin muiden yksiköiden kanssa.

Vähittäiskaupassa ympäristöonnettomuudet ja päästöt vesistöön eivät ole olennaisia ympäristönäkökohtia, ja niiden toteutumisen todennäköisyys on erittäin pieni.

Konsernin energiankulutus koostuu sähköstä, kaukolämmöstä ja vedestä (Helsingin tavaratalossa myös kaukokylmästä). Raportoitu energiankulutus aiheutuu pääosin myymälä-, varasto- ja toimistotilojen valaistuksesta, jäähdyttämisestä sekä tiloissa käytettävistä sähkölaitteista. Kiinteistötoimen tavoitteena on luoda energia- ja kustannustehokkaat, liiketoimintaa tukevat lämpötila-, ilmanvaihto- ja valaistusolosuhteet. Toimintaolosuhteiden kehittämisessä otetaan huomioon myös henkilökunnan terveyteen ja asiakkaiden viihtyvyyteen liittyvät tekijät, kuten esimerkiksi sisäilman laatu.

Sähkönkulutus konsernissa vuonna 2008 oli 96 801 MWh, mikä on 3 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna (2007: 99 384 MWh). Laajentuvan toiminnan seurauksena käynnistettiin vuonna 2007 konserninlaajuinen sähkönsäästökampanja. Kampanjan tavoitteena on viestiä sähkön säästämisen keinoista henkilöstölle sekä saada työntekijät kiinnittämään huomiota sähkölaitteiden energiatehokkaaseen käyttöön ja muuttamaan toimintatapojaan. Kampanja on saanut henkilöstöltä hyvän vastaanoton.

Kiinteistöjen sähkönkulutuksen seuranta on tehostettu ja kehitetty. Seurannassa on kiinnitetty erityistä huomiota aukioloaikojen ulkopuoliseen kulutukseen. Kiinteistöpalveluun on esimerkiksi kehitetty hälytystoiminto, jonka avulla voidaan reagoida sähkönkulutuksen muutoksiin ja ehkäistä sähköenergian virheellistä käyttöä.

Helsingin tavaratalon laajennusprojektin yhteydessä käyttöön otettu uudistunut talotekniikka parantaa suhteellista energiatehokkuutta. Esimerkiksi toukokuussa 2008 käyttöön otettu kaukokylmäjärjestelmä on pienentänyt Helsingin tavaratalon sähkönkulutusta.

Vuonna 2006 solmittiin tavarataloryhmän Suomen toimintojen laajuinen lamppujen hankintasopimus. Useat lamppumallit voidaan korvata energiatehokkaammalla mallilla. Energiatehokkaampia lamppeja käytettäessä päästään laskennallisesti vuositasolla Helsingin tavaratalon viikon sähkönkulutusta vastaavaan säästöön.

↑ Polypropeenista valmistettu kestokassi on pitkäaikaisessa käytössä ympäristöystävällisin ratkaisu.

Konsernin vedenkulutus vuonna 2008 oli 195 509 kuutiometriä (2007: 201 305 kuutiometriä). Valtaosa vedestä kulutetaan tavaratalojen ravintola-, keittiö- ja saniteettitiloissa.

Ulkomaantoimintojen energiankulutuksesta ja jätehuollosta ei ole saatavissa kattavia tietoja.

Energiankulutuksen raportoinnissa ei ole mukana kuljetusvälineissä ja ajoneuvoissa käytettyä polttoainetta. Stockmannilla ei ole merkittävää omaa kuljetuskalustoa. Yhtiö pyrkii vähentämään autokantansa hiilidioksidipäästöjä maksamalla henkilöstönsä työsuhteautojen dieselperon.

Sosiaalinen vastuu

Stockmann on perustajajäsenenä mukana kansainvälisen lahjonnan vastaista toimintaa edistävässä Transparency Suomi ry:ssä. Kattojärjestö Transparency International toimii 90 maassa. Konsernin voimakkaasti kasvava kansainvälinen toiminta asettaa haasteita myös korruption vastaiselle toiminnalle. Stockmann-konsernin toiminta on aina jokaisessa maassa konsernin perusarvojen ja ohjeiden sekä paikallisten lakien ja muiden säännösten mukaista.

↑ Ekologisten puuvillavaatteiden tuotantoa valvoo kansainvälinen sertifiointielin Control Union.

Vastuu omasta henkilökunnasta on keskeinen osa Stockmannin yhteiskuntavastuuta. Henkilöstöasioita käsitellään erikseen vuosikertomuksen sivuilla 44–47.

Vastuullinen tuontikauppa

Stockmannin sosiaalinen vastuu ulottuu yrityksen oman henkilöstön lisäksi välillisesti myös tavarantoimittajien hankintaketjun henkilöstön työolosuhteisiin. Stockmann-konsernilla ei ole omia tehtaita tai tuotantolaitoksia, vaan tuotteet ostetaan tavarantoimittajilta pääasiassa Euroopasta ja Aasiasta. Osana vastuullista toimintaansa Stockmann edellyttää tavarantoimittajiltaan sosiaalista vastuullisuutta tuotteiden tuotantoprosessissa.

Suomessa Stockmann on suuri yritys, mutta maailmanlaajuisesti se on varsin pieni toimija. Siksi Stockmann tekee tiivistä yhteistyötä muiden kaupparyitysten ja -ryhmittymien kanssa vastuullisuuden kehittämiseksi tuotteiden koko toimitusketjussa.

Vastuullista tuontikauppaa edistäviä toimia on kehitetty määrätietoisesti jo usean vuoden ajan. Stockmann on mukana Keskuskauppakamarin koordinoimassa vastuullisen tuontikaupan verkostossa. Verkoston jäsenet ovat kaupparyityksiä, elintarvikkeiden, vaatteiden ja jalkineiden valmistajia sekä

maahantuojia. Stockmann on sitoutunut verkoston määrittelemien tuontikaupan eettisten periaatteiden käytön edistämiseen. Lisäksi Stockmann on sitoutunut kansainvälisen tavaratalojärjestön IADS:n (International Association of Department Stores) vastuullisen tuontikaupan periaatteisiin. IADS:n periaatteet ovat pääosin samat kuin Keskuskauppakamarin vastuullisen tuontikaupan verkoston periaatteet.

Stockmann-konserni on vuodesta 2005 saakka ollut jäsenenä Business Social Compliance Initiative (BSCI) -järjestelmässä, joka on eurooppalaisten yritysten, ammattiyhdistysliikkeiden ja järjestöjen kehittämä ja Brysselissä sijaitsevan Foreign Trade Associationin (FTA) hallinnoima sosiaalisen vastuullisuuden yhteistyöelin. Konsernin jäsenyyden lisäksi Lindex on ollut suoraan BSCI:n jäsen.

BSCI tähtää työolojen parantamiseen tavarantoimittajien tuotantolaitoksissa sekä selkeyttää ja yhtenäistää tavarantoimittajien valvontaa riskimaissa. Keskeisimpänä järjestelmässä on BSCI Code of Conduct -niminen sosiaalisen vastuun normisto ja tavarantoimittajien auditointi siinä esitettyjen vaatimusten perusteella. Auditoinnin eli työolosuhteiden tarkastamisen suorittavat ulkopuoliset valtuutetut audittoijat. BSCI-auditointeihin valtuutetut sertifiointilaitokset suorittavat myös SA8000-auditointeja, joten yritys voi halutessaan edetä SA8000-sertifiointiin. Ulkopuolisen riippumattoman audittoijan suorittama auditointi takaa järjestelmän läpinäkyvyyden ja luotettavuuden. BSCI:n toimintatavoista kerrotaan tarkemmin internet-sivuilla www.bsci-eu.com.

Lindex käyttää BSCI-järjestelmää muita Stockmannin liiketoimintayksiköitä laajemmin, sillä suurin osa sen tuotteista valmistetaan EU:n ulkopuolella. Muut liiketoimintayksiköt hyödyntävät BSCI-yhteistyötä EU:n ulkopuolisten tavarantoimittajien kanssa pääasiassa omien merkkiensä tuotannossa.

Stockmannin liiketoimintayksiköillä on käytössään myös ”Commitment to Social Responsibility in Importing” -sitoumus, joka perustuu YK:n julistuksiin ja Kansainvälisen Työjärjestön ILO:n sopimuksiin. Allekirjoittaessaan toimittajasopimuksen liiketoimintayksikön kanssa tavarantoimittaja sitoutuu mm. siihen, että se ei käytä tuotannossaan lapsityövoimaa eikä pakkotyövoimaa, ei harjoita syrjintää sekä takaa työntekijöille turvalliset työolosuhteet ja riittävän palkan.

Vastuullinen tuontikauppa Lindexissä

Lindexillä on runsaat 200 tavarantoimittajaa, joilla on tuotantoa yli 350 tehtaassa etupäässä Aasiassa ja Euroopassa. Tuotannon arvioidaan työllistävän noin 160 000 henkilöä. Lindexillä on Kiinassa, Hongkongissa, Intiassa, Bangladeshissa, Pakistanissa ja Turkissa ostokonttorit, joista on integraation myötä muodostettu Stockmann-konsernin ostokonttoreita. Omien ostokonttorien avulla Lindex pääsee lähemmäs tuotantoa. Kun toimitaan lähellä tavarantoimittajia, on helpompi varmistaa, että tuotanto tapahtuu hyväksyttävissä olosuhteissa. Paikallista ongelmista saadaan parempi käsitys ja huomataan helpommin mahdolliset epäkohdat tavarantoimittajien toiminnassa.

Lindex on jo yli kymmenen vuoden ajan valvonut, että tavarantoimittajat noudattavat menettelyohjeen vaatimuksia. Kaikissa ostokonttoreissa on paikallisia tarkastajia, jotka valvovat vaatimusten noudattamista tekemällä tarkastuksia tehtailla. Useimmiten tarkastuskäynneistä ilmoitetaan etukäteen, mutta

tarkastuksia tehdään myös ilman ennakkoilmoitusta. Lindexin palkkalistoilla on seitsemän tarkastajaa eri tuotantomaissa. He tekevät kokopäivätyötä parantaakseen tehdastyöläisten oloja. Myös eurooppalaisen sosiaalisen laadunvalvonnan yhteistyöorganisaation Business Social Compliance Initiativen (BSCI) hyväksymien ulkopuolisten, riippumattomien tarkastuslaitosten tarkastajat valvovat työskentelyolosuhteita tavarantoimittajayrityksissä. Vuonna 2008 Lindex teetti kaikkiaan 372 BSCI-tarkastusta. Niistä 223 oli ensimmäisiä tarkastuksia kyseisen tavarantoimittajan tiloissa ja 149 uusintakäyntejä. Lindexin omat tarkastajat tekivät käynneistä 238, ja ulkoiset BSCI:n hyväksymät yritykset toteuttivat 134 tarkastusta. Lindex ylitti vuonna 2008 reilusti tavoitteensa, jonka mukaan vähintään kahden kolmasosan kaikista tavarantoimittajista (myynnin perusteella laskettuna) tulee käydä läpi ulkoisen, BSCI:n hyväksymän tarkastusyhtiön tarkastus. Vuoden lopussa oli 85 prosenttia tavarantoimittajista tarkastettu.

Valvonta tarkastusten avulla on tärkeää, mutta myös tiedotusta ja koulutusta tarvitaan, jotta voidaan saavuttaa todellisia pitkäjänteisiä parannuksia työolosuhteissa. Tämän takia Lindex kouluttaa aktiivisesti tavarantoimittajia paikallisissa seminaareissa ja workshopeissa, jotka ovat joko BSCI:n tai Lindexin järjestämiä. Tavoitteena on parantaa tavarantoimittajien ja tehtaiden tiedon tasoa, jotta parannusten toteuttaminen olisi helpompaa. Vuoden 2008 aikana Lindex mm. järjesti tavarantoimittajien koulutusta Intiassa parantaakseen tiedon tasoa, dokumentaatiotyötä ja johtamisjärjestelmiä. Koulutustilaisuuksista saatiin erittäin hyviä tuloksia, ja Lindexillä todettiin, että näille alueille suunnatut panostukset vaikuttavat myönteisesti myös muilla alueilla.